

Національний університет
водного господарства та
природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури
Кафедра архітектури та середовищного дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

« ____ » _____ 2018 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

03-08-25

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ІСТОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ ТА МІСТОБУДУВАННЯ
HISTORY OF ARCHITECTURE AND URBAN PLANNING

(назва навчальної дисципліни)
(name of the discipline)

спеціальність
specialty

191 "Архітектура та містобудування"
191 "Architecture and Urban-planning"

Рівне – 2018 рік

Робоча програма "Історія архітектури та містобудування"
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю
191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання. –
Рівне: НУВГП, 2018. – 55 с.

Розробники: Михайлишин О.Л., д.арх., професор кафедри
архітектури та середовищного дизайну
Луц В.Д., доцент кафедри архітектури та
середовищного дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури та
середовищного дизайну

Протокол від "30" серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри архітектури та середовищного дизайну

_____ (О.Л. Михайлишин)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 191
"Архітектура та містобудування"

Протокол від "17" жовтня 2018 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ (О.Л. Михайлишин)

© Михайлишин О.Л., 2018 рік

© Луц В.Д., 2018 рік

© НУВГП, 2018 рік

ВСТУП

Послідовне вивчення історії архітектури та містобудування має допомагати студентам сформувати адекватне бачення змісту своєї професії, в рамках якої тісно взаємопов'язані мистецькі, функціональні, інженерно–технічні, соціально– економічні та інші фактори реальної архітектурної практики та теорії на різних етапах їх історичного розвитку. Творче засвоєння всієї світової та вітчизняної архітектурної спадщини є однією з важливих передумов розуміння сучасних проблем в архітектурній професії.

Метою вивчення дисципліни є формування уявлень у студентів про творчий зміст професії архітектора, методи і цілі його роботи в різних соціально–історичних обставинах, протягом різних історичних епох.

Основними завданнями є у формування у студентів розвиненого художнього смаку, почуття прекрасного, здатності до самостійного композиційного мислення та індивідуального бачення архітектурного твору на основі розуміння його структури та художньо–образної, семантичної побудови.

АНОТАЦІЯ

Робоча програма курсу «Історія архітектури та містобудування» підготовлена відповідно до навчального плану спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». Дисципліна складається з трьох основних частин:

- Всесвітня історія архітектури.
- Історія містобудівного мистецтва.
- Історія архітектури і містобудування України.

Основна частина навчального матеріалу розглядається в рамках лекційних занять. Для закріплення та поглиблення лекційного курсу передбачено семінарські заняття, на яких студенти мають засвоїти навички самостійного аналізу пам'яток архітектури. Аналітичні теми, що пропонуються, пов'язані з вивченням типології архітектурних споруд в різні історичні епохи, взаємозв'язку конструкції та архітектурної форми, з дослідженням окремих, найбільш визначних споруд, архітектурних ансамблів та історичних міст, з пізнанням творчих

здобутків видатних архітекторів минулого та сучасного.

Самостійна робота студентів по курсу, на яку відводиться більше половини навчального часу, передбачає виконання серії замальовок пам'яток архітектури та містобудування, а також виконання аналітичної роботи на задану тему. Передбачаються також окремі екскурсії для вивчення пам'яток в натурі.

Ключові слова: Світова архітектура, містобудування, Європа, Україна, архітектурні стилі.

ABSTRACT

The program of the course "History of Architecture and Urban Planning" is prepared in accordance with the curriculum of specialty 191 "Architecture and Urban Planning". The discipline consists of three main parts:

- World History of Architecture
- History of Urban Planning;
- History of Architecture and Urban Planning of Ukraine.

The bulk of the educational material is considered within the framework of lectures. To consolidate and deepen the lecture course, there are seminars where students must learn skills to independently analyze architectural monuments. The analytical themes that are presented relate to the study of the typology of architectural structures in different historical epochs, the interconnection of design and architectural form with the study of individual, most prominent structures, architectural ensembles and historical cities, with the knowledge of creative the achievements of prominent architects of the past and modern.

Independent work of students in the course, which is allocated more than half the time, provides for the implementation of a series of sketches of architectural monuments and urban planning, as well as performing analytical work on a given topic. There are also individual excursions to explore the monuments in kind.

Keywords: World Architecture, Urban Planning, Europe, Ukraine, architectural styles.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
1	2	3		
Кількість кредитів відповідних ECTS – 9 , в т.ч. 4 семестр - 3 5 семестр - 3 6 семестр - 3	Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»	Нормативна		
Модулів – 3	Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»	Рік підготовки: 2-й, 3-й		
Змістових модулів –		Семестр: 4, 5, 6 Лекції: 72 год.		
Загальна кількість годин – 270		4	5	6
		24	24	24
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 4-й семестр – 5-й семестр – 6-й семестр – Самостійної роботи студента – 4-й семестр – 5-й семестр – 6-й семестр –		Рівень вищої освіти: бакалавр	Практичні, семінарські: 32 год. 4	5
		10	10	12
		Самостійна робота: 166 год. 4	5	6
		56	56	54
		Вид контролю: 4-й, 5-й, 6-й семестр: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи студентів становить: 57% до 43%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу полягає в творчому засвоєнні всього комплексу найвизначніших, вирішальних явищ у світовій та вітчизняній архітектурі та містобудуванні. Однією з головних задач вивчення історії архітектури та містобудування є формування у студентів чіткої уяви про творчий зміст професії архітектора, про методи і цілі його роботи в різних соціально–історичних обставинах, протягом різних історичних епох.

Завдання курсу полягає у формуванні у студентів розвинуеного художнього смаку, почуття прекрасного, здатності до самостійного композиційного мислення та індивідуального бачення мистецького твору на основі розуміння його витоків, внутрішньої структури та художньо – образної, семантичної побудови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія архітектури та містобудування» студент повинен:

знати:

- основні етапи формування світової та вітчизняної архітектурно–містобудівної спадщини;
- ознаки та особливості архітектурних стилів та напрямів;
- типологію архітектурних споруд і комплексів, які зводились в різні епохи та представляють архітектурну спадщину різних країн, а також характерні риси творчості найвідоміших архітекторів минулого та сучасності;
- архітектурно–конструктивні особливості будівель – пам’яток світової та вітчизняної архітектури;
- понятійно–термінологічний апарат.

вміти:

- на основі отриманих знань визначати головні закономірності розвитку світової і вітчизняної архітектури;
- систематизувати пам’ятки архітектури і містобудування;
- аналізувати конкретну пам’ятку архітектури або містобудування, виявляти найбільш типові або специфічні риси їх об’ємно–планувальної і композиційної структури.

3. Програма навчальної дисципліни

IV СЕМЕСТР

МОДУЛЬ 1

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

АРХІТЕКТУРА ДАВНЬОГО СВІТУ

Вступ

Значення курсу історії архітектури та містобудування

Тема 1. Архітектура первісних суспільних формацій

Будівельна діяльність в тваринному світі. Перші споруди людини. Зародження зодчества. Палеоліт XIV–X тис. до н.е.. Епоха неоліту IX–VI тис. до н.е. Розвиток форм житла. Епоха бронзи IV–I тис. до н.е. Мегалітичні споруди. Епоха заліза і початок соціалізації людини.

Тема 2. Архітектура Давнього Єгипту

Основні етапи розвитку єгипетської культури та суспільства. Архітектура Давнього царства: XXVIII–XXV ст. до н.е. Культурні витоки архітектури: мастаба і піраміди. Основні конструктивні прийоми в будівництві. Середнє царство XXI–XVII ст. до н.е. Будівництво фортифікацій. Гробниці та храми; їх типи. Розвиток єгипетського ордеру. Нове царство XVI–XI ст. до н.е. Наземні та печерні храми. Формування нового типу храму. Розвиток архітектури гіпостильних залів. Храмові комплекси Карнаку та Луксору. Забудова нової столиці Єгипту – Ахетатону. Стельні храми Рамзеса II в Абу-Симбелі. Архітектура Пізнього царства та еліністичного Єгипту.

Тема 3. Давня архітектура Азії та Америки

Основні етапи розвитку художньої культури Дворіччя. Типи будівельних конструкцій. Архітектура Шумеру та Аккаду: житло, палаци, зіккурати. Архітектура Вавілонського періоду. Палаци і храми. Архітектура Ассирії.

Архітектура Ірану часів Ахеменідів та Сасанідів. Нові конструктивні прийоми.

Архітектура народів Індії ХХІІІ ст. до н.е.–V ст. до н.е.

Типологія культових споруд.

Архітектура Китаю ХІ ст. до н.е. – ІІІ ст. н.е.

Монументальна архітектура Центральної та Південної Америки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

АРХІТЕКТУРА АНТИЧНОСТІ

Тема 4. Архітектура Давньої Греції

Архітектура Егейського світу ХХХ–ХІІІ ст. до н.е. як перехідна ланка між зодчеством Давнього Сходу та античною Грецією. Архітектура острова Крит та міста Мікени. Гробниця Атрея. Левині ворота.

Зародження давньогрецької архітектури в ХІІ–VІІІ ст. до н.е. Розвиток мегаронного типу житла. Формування храмової типології.

Давньогрецька архітектура архаїчного періоду VІІ–VІ ст. до н.е. Розвиток наук та мистецтв. Розвиток грецьких ордерів. Доричний та іонічний стиль архітектури. Іонічні храми: храм Артемиди в Ефесі, храм Аполлона в Дідімах біля Мілета, храм Гери на о.Самос. Перехідний тип храмів.

Давньогрецька архітектура класичного періоду V–IV ст. до н.е. Індивідуалізація архітектурних рис. Формування канонічного типу храму. Вдосконалення ордерних засад. Ансамбль Афіського акрополя. Планувальна система грецького житлового будинку. Житло м. Олінф. Основні типи громадських будівель. Архітектура Малої Азії.

Давньогрецька архітектура періоду еллінізму кінця IV ст. до н.е.– I ст. н.е. ст. до н.е.– I ст. н.е. Архітектурні ансамблі і споруди Мілету, Пергаму, Прієни.

Тема 5. Архітектура Давнього Риму

Архітектурна спадщина Етрурії та її значення для формування архітектури Давнього Риму.

Римська архітектура періоду Республіки IV–I ст. до н.е. Формування римських ордерів. Розвиток аочно–склепінчатих конструкцій та будівельної техніки. Інженерні споруди.

Архітектура римських форумів. Типологія римських храмів. Трактат Вітрувія «Десять книг про архітектуру».

Архітектура періоду розквіту Римської Імперії I–II ст. н. е. Типологія будівель та споруд. Розвиток типу глядацьких споруд. Театр Марцелла. Колізей. Римські тріумфальні арки. Римські храми і їх особливості. Пантеон. Досягнення будівельної техніки. Палацові будівлі Риму.

Архітектура періоду кризи та занепаду Римської імперії III–V ст. н. е. Зміни в економіці та культурі. Імператорські терми як новий тип громадської споруди. Ранньохристиянські базиліки. Спадщина Античного Риму на території Північної Африки (Єгипет, Лівія, Туніс, Марокко). Значення античної римської архітектури для подальшого розвитку архітектури в Європі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

СЕРЕДНЬОВІЧНА АРХІТЕКТУРА

Тема 6. Архітектура Візантії, Південно–Східної та Східної Європи

Ранньовізантійська архітектура V–VIII ст. та її витоки. Особливості богослужіння та розвиток храмової типології. Конструкції і матеріали. Собор св. Софії в Константинополі. Середньовізантійська архітектура VIII–XV ст. Становлення хрестово–купольної системи. Собор Сан–Марко у Венеції.

Пізнєовізантійська архітектура. XIII–XV ст. Архітектура Балканських та Придунайських країн. Велика базиліка в Плісці (Болгарія). Церква в Грачаниці (Сербія). Церква монастиря в Сучевиці (Румунія).

Давньоруська архітектура XI–XV ст. Архітектура північних князівств доби Київської Русі. Основні матеріали та конструктивні прийоми. Храм св. Софії в Новгороді. Архітектура Володимиро–Суздальського князівства. Основні етапи розвитку зодчества. Типологія будівель і споруд. Спасо–Преображенський собор в Переславлі–Залеському. Архітектура міста Володимира.

Архітектура Новгорода та Пскова. Церква Спаса на Нередиці. Собор Мирозького монастиря. Особливості будівельної техніки

та об'ємно–планувальних вирішень.

Історичні передумови розвитку архітектури Московського князівства. Конструктивні прийоми та специфіка декоративного оздоблення. Закладення ансамблю Московського Кремля. Оборонний характер Московського зодчества.

Російська архітектура кінця XV– XVI ст. Забудова Московського Кремля. Архітектор Арістотель Фіораванті і його роль в розвитку будівельної техніки. Ансамбль Соборної площі. Оборонна архітектура XV–XVI ст. Дерев'яна архітектура XV–XVI ст. Основні конструктивні та композиційні прийоми.

Тема 7. Романська і готична архітектура V–XV століть. Середньовічна архітектура країн Азії та Африки.

Дороманська та романська архітектура V–XIII ст. Феодальна роздробленість і нові засади розвитку архітектури. Формування укріплених замків. Дезурбанізація. Будівельна техніка дороманської доби. Архітектура епохи меровінгів та каролінгів.

Передумови формування романської архітектури в Західній Європі. Розвиток монастирського та храмового будівництва. Загальні риси та локальні особливості романської архітектури. Розвиток конструктивних систем. Видатні зразки романської архітектури у Франції, Німеччині, Англії, Іспанії та Італії.

Готична архітектура XII–XV ст. Соціальні передумови та професійні витоки формування готичної архітектури. Теорія архітектури та філософія творчості. Професійні цехи.

Основні типи будівель та споруд. Розвиток конструктивних систем та елементів. Синтез архітектури, скульптури та живопису.

Еволюція готичної стилістики. Її локальні особливості у Франції, Англії, Німеччині, Іспанії та Італії. Найвизначніші зразки світської та культової архітектури.

Готична архітектура Східної та Північної Європи.

Середньовічна архітектура країн Азії та Північної Африки. Архітектура арабо–мусульманських країн VII–XVIII ст. Ідеологія ісламу. Типи будівель та споруд. Архітектура Сирії, Палестини, Єгипту, мавританської Іспанії Ірану та Туреччини. Архітектура Індії та країн Південно–Східної Азії V–XVIII ст. Архітектура Китаю та Японії III–XIX ст.

Тема 8. Архітектура Відродження в Італії.

Раннє Відродження в Італії 1420–1500 рр. Витоки і соціально-культурні передумови розвитку архітектури Відродження. Проторенесанс. Типи будівель і споруд. Матеріали та конструкції. Зображальність як художній метод архітектури. Творчість Ф.Брунеллескі. Історія створення собору Санта Марія дель Фіоре у Флоренції. Готичні і новаторські риси у концепції храму. Виховний дім у Флоренції. Капелла Пацці. Міські палаццо. Функціональне зонування і взаємозв'язок з оточенням.

Творчість Л.–Б. Альберті. Концепції трактату «Десять книг про зодчество». Церкви Санта Марія Новелла у Флоренції, Сант Андреа в Мантуї.

Д. Браманте і його церква Санта Марія біля церкви Сан Сатіро в Мілані як зразок перехідного типу культової споруди.

Високе Відродження в Італії 1500–1530 рр. Переміщення центру архітектурної діяльності до Риму.

Д. Браманте і його центричні композиції. Темпєтто. Історія створення собору св. Петра в Римі. Боротьба і континуація концепцій у процесі будівництва Собору у проектах Браманте, Рафаеля Санті, А. да Сангалло, Мікеланджело. Двір Бельведеру в Ватикані як зразок еволюційного ансамблю. Творчість Рафаеля Санті. Архітектура міських палаццо і замських вілл.

Високе Відродження поза Римом. Творчість Сансовіно. Бібліотека Сан–Марко у Венеції.

Пізнє Відродження в Італії 1530–1580 рр. Криза гуманізму і початок контрреформації. Відхід від класицистичних ордерних схем і канонів, пошук засобів підвищення архітектурної виразності.

Ранньобарокові тенденції в творчості Мікеланджело. Римська архітектурна школа. Капітолійська площа в Римі – перший в історії Європи Нового часу архітектурний ансамбль.

Історико–теоретичні праці Дж. Серліо, Дж. Вазарі. Д. Віньола та його «Правило п'яти ордерів архітектури». Церква Іль Джезу в Римі.

Творчість А. Палладіо: теоретична та практична діяльність.

Венеціанська архітектурна школа. Розвиток типу міських палаців та замських вілл. Вілла Ротонда біля Віченці. Палаццо дельКапітаніо. Театр «Олімпіко» у Віченці. Палладіо і палладіонізм: вплив на розвиток світової архітектури.

Тема 9. Архітектура Відродження XV–XVII ст. за межами Італії

Шляхи і особливості розповсюдження італійського ренесансного стилю на теренах Європи.

Архітектура Відродження у Франції середини XVI–середини XVII ст. Типи будівель і споруд (королівські палаци, шато, отелі). Зрілий французький ренесанс середини XVI ст. і діяльність архітекторів Ф.Делорма, П.Леско, Ж.А.Дюсерсо.

Архітектура Іспанії епохи Відродження: стиль «платереско» і «греко–романський» стиль.

Архітектура Німеччини епохи Відродження. Маньєристичний характер архітектури.

Особливості архітектури Відродження Англії, Португалії, країн Центральної та Східної Європи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

АРХІТЕКТУРА БАРОКО ТА КЛАСИЦИЗМУ КІНЕЦЬ XVI–ПОЧАТОК XIX СТ.

Тема 10. Архітектура бароко та класицизму

Архітектура Італії XVII–XVIII ст. Передумови виникнення та поширення архітектури бароко. Мікеланджело як засновник бароко. Послідовники Мікеланджело. Соціальна та естетична сутність бароко.

Типологія бароко: храми та монастирі, палаци світської і духовної знаті; комплекси замських вілл. Особливості барокової концепції ансамблю в зодчестві.

Творчість К.Модерна, Дж. Л. Берніні. Завершення формування ансамблю площі собору св. Петра в Римі. Розквіт римського бароко: Л. Берніні, Ф. Борроміні. Видатні барокові споруди.

Архітектура бароко у Венеції. Творчість Б. Логнени.

Витоки класицизму. Класицистичні тенденції в творчості

К. Райнальді. Місцеві школи. Теоретичні праці Вінкельмана та Мілліція.

Архітектура Англії та Франції серед. XVII – поч. XIX ст. Архітектура Англії. Розвиток зодчества під дією палладіанського класицизму. Творчість І. Джонса. Куїнґс-Хаус в Лондоні. Продовження класицистичної ідеї у творчості К. Рена. Собор св. Павла в Лондоні. Архітектурні вирішення і філософія Просвітництва. Творчість братів Адам, У. Чемберса, Дж. Венбрю та ін.

Суспільно–політичні умови розвитку архітектури. Зміцнення абсолютизму і його вплив на культуру та мистецтво.

Поява класицизму і його витоки. Теоретичні праці Ф.Блонделя і К.Перро. Відображення концепції філософського раціоналізму в архітектурі. Типи будівель та споруд. Заміські палаци. Провідні майстри французького класицизму Л. Лево і Ж.–А. Мансар. Ансамбль королівської резиденції Версаль. Особливості розвитку культового зодчества.

Архітектор К.–Н. Леду.

Ампір і монументальна архітектура Шальгрена, Персьє, Фонтена, Віньйона. Занепад класицизму.

Архітектура Німеччини та Австрії XVII –поч. XIX ст. Барокова та класицистична архітектура Німеччини. Основні напрями і школи. Творчість А. Шлютера, Б. Неймана, Д. Пьоппельмана, Ю. Г.Лангханса, К.Ф. фон Шинкеля. Визначні барокові та класицистичні споруди.

Барокова та класицистична архітектура Австрії. Архітектори І. Фішер фон Ерлах, І.Лукаса фон Гільдебрандт та інших. Зв'язок архітектурних вирішень з новою філософією Просвітництва.

Архітектура Північної, Центральної та Південної Європи XVI – першої пол. –поч. XIX ст. Провідні архітектори та визначні пам'ятки бароко та класицизму в Данії, Норвегії, Швеції, Фінляндії, Латвії, Естонії, Литві, Польщі, Чехії, Словаччини, Болгарії, Угорщини, Сербії та Греції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

РОМАНТИЧНИЙ ІСТОРИЗМ, ЕКЛЕКТИЗМ ТА ПОШУКНОВИХ СТИЛІВ ВАРХІТЕКТУРИ XIX – початок XX ст.

Тема 11. Архітектура Європи середини XIX–поч. XX ст.

Промисловий переворот середини XIX ст. Його вплив на архітектурно–типологічний розвиток цивільних будівель. Нові конструктивні системи і застосування нових матеріалів. Архітектура Всесвітніх виставок 2–ї пол. XIX ст.

Національний романтизм в архітектурі Англії середини XIX століття. Звернення до національної спадщини середньовіччя. Архітектурні експерименти У.Морріса та Ф.Уебба.

Еклектизм та раціоналізм в архітектурі Франції 2–ї пол. XIX ст. Поворот до академізму в архітектурі періоду Другої імперії. Творчість Ш.Гарньє, А.Ж.Есперандьє. Віоллеле Дюк і його теоретична праця «Бесіди про архітектуру». Концепція раціоналізму.

Архітектура Німеччини. Особливості німецької еклектики. Творчість Г.Земпера. Новаторські тенденції у творчості К.Шефера, К.В.Хазе і його учнів, П.Валлота, Б.Шмітца та ін.

Пошук нових форм в архітектурі і становлення стилю модерн. Нові завдання архітектури. Спроба створення інтернаціонального стилю. Особливості модерну Англії. Творчість Ч.Макінтоша. Особливості модерну Бельгії. Визначні будівлі В.Орта. Особливості французького «ар нуво». Творчість Е.Гімара. «Югендстиль» в Німеччині. Творчість О.Еккмана, Г.Обріста, діяльність в Німеччині А.Ван де Вельде. Основні засади діяльності Веркбунду. Віденський «сецесьйон». Поєднання модерністичних тенденцій і раціоналістичних прийомів у творчості О.Вагнера та Й–М. Ольбріха. Відхід від ідей модерну у творчості А.Лооса. Іспанський «модернізм» межі XIX–XX ст. Символізм модерну і експресіоністичні тенденції у творчості А.Гауді.

Зміни в творчій спрямованості архітектури і становлення нового матеріалу – бетону. Діяльність французьких архітекторів

Т.Гарньє та О.Перре. Промислова архітектура П.Беренса.

Тема 12. Архітектура США ХІХ – початок ХХ ст.

Архітектура еkleктизму в США середини ХІХ ст.

Втілення раціоналістичних тенденцій в діяльності «Чиказької школи». Основні напрями архітектурного формотворення. Творчість Бернхама і Рута. Застосування сталюого каркасу при будівництві багатоповерхових будівель. Теоретична та практична спадщина Луїса Саллівена. Єдність функціонального та формального вирішення в архітектурі адміністративних будинків. Падіння впливу «Чиказької школи» на поч. ХХ ст. і поворот до еkleктики.

Рання творчість Френка Ллойда Райта. Ознаки стилю «органічної архітектури» в образі житлових будівель.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7

АРХІТЕКТУРА 1920–1930–х років.

Тема 13. Архітектура 1920–1930–х рр.

Ідейно–теоретичні основи сучасної архітектури. Соціально–політичні передумови виникнення і розвитку сучасної архітектури після першої світової війни. Основні гасла. Архітектура як засіб реформування світу.

Визначення основних принципів формотворення «нової архітектури». Машинне виробництво як основний засіб формування предметного світу. Діяльність Ле Корбюзьє і журналу «Еспрі Нуво». Концептуальні засади руху «Де стиль» у 1920–х рр. Формування функціоналізму як провідного напрямку європейської архітектури.

Архітектура Німеччини та Франції. Пошук нових архітектурних форм на основі функціональної необхідності. Створення школи «Баухаус». Основні засади діяльності. Звернення до освоєння машинної техніки; протиставлення серійного виробництва архітектурному індивідуалізму. Будинок «Баухаусу» як маніфест ідеї функціоналізму в архітектурі. Протиріччя в ідеях «Баухаусу». Вальтер Гропіус як основоположник функціоналізму.

Застосування функціоналістичних ідей в масовому

житловому будівництві. Утилітаризм архітектурних вирішень в творчості Б.Таута, Е.Майя.

Вирішення формально–композиційних проблем архітектури у творчості Л.Міс ван дер Рое. Функція як вихідний пункт творення архітектурної форми. Принцип «перетікаючого» простору.

Експресіонізм в архітектурі Німеччини. Ірраціоналістичні тенденції у творчості Е.Мендельсона.

Стандартизація, типізація і геометризм форми – як основні засоби архітектурної виразності творчості Ле Корбюзьє. Основні принципи «нової архітектури», її головне протиріччя. Особливості формування середовища житлових будівель. Будинок як «машина для житла». Вілла Савой в Пуассі – програмна споруда нової архітектури. Архітектура громадських будівель. Конкурс на проект палацу Ліги Націй в Женеві. Гуртожиток для швейцарських студентів в Парижі. Будинок Міністерства освіти в Ріо–де–Жанейро. Роботи Ле Корбюзьє для СРСР.

Архітектура США, Японії. Основні етапи розвитку архітектури. Утвердження розвитку «міжнародного стилю» в архітектурі висотних будівель. Стилізаторсько–еклектичний напрям розвитку. Зародження функціоналістичного напрямку в 30–х роках. Архітектурна діяльність в США В.Гропіуса та Л.Міс ван дер Рое.

Передумови і витоки розвитку органічної архітектури у 20–х роках. Протест проти стандартизації та уніфікації архітектурної палітри у творчості Ф.Л.Райта. «Будинки прерій».

Соціокультурні передумови розвитку архітектури І–ї третини ХХ ст. Вплив раціоналізму США на розвиток цивільного будівництва. Діяльність Ф.Л.Райта і розвиток національної традиції в архітектурі.

Основні засади діяльності групи «Сецесіон». Архітектори С.Ватанабе, Д.Ямасаки, К.Маєкава, М.Ямагуті, Дж.Саккакура.

Архітектура Фінляндії. Криза національного романтизму в архітектурі Фінляндії на поч. 1920–х рр. Відродження класицистичних прийомів. Рання творчість А.Аалто. Розвиток раціоналістичних тенденцій. Відхід від функціоналізму,

подолання «естетики прямого кута» в творчості А. Аалто кінця 1930–х років. Риси національної своєрідності в новітній фінській архітектурі. Основні напрями розвитку цивільного будівництва. Архітектори Е.Брюгман, Е.Хуттунен.

Архітектура Італії. Соціально–політичні передумови розвитку архітектури Італії у 1920–30–х рр. Неокласицизм, символізм, функціоналізм в зодчестві. Творчість М. П'яченціні. Стилізаторство як основна ознака «офіційної» архітектури. Діяльність «групи 7». Архітектори Дж. Терраньї, Дж. Пагано, Л. Нерві. Відродження традицій Римської імперії в архітектурі Італії середини 1930–х років.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8

АРХІТЕКТУРА 1940–1960–х рр.

Тема 14. Архітектура 1940–1960–х рр.

Архітектура Західної Європи. Основні завдання архітектури після Другої світової війни.

Архітектура Франції. «Променисте місто» Ле Корбюзьє. Модульор. Ірраціоналізм у французькій архітектурі середини 50–х років. Церква Нотр–Дам–Дю–О в Роншані.

Архітектура бруталізму в Англії кінця 40–х років. Перегляд принципів «нової архітектури». Творчість Е. та П. Смітсонів. Втілення бруталістських ідей в будівництві нових університетських комплексів. Особливості пізнього бруталізму. Суворість та антиестетична дисгармонія як відображення дійсності.

Основні засади діяльності творчої групи «Аркігрем».

Архітектура Італії. Пошук формотворчих властивостей нових конструкцій. Творчість П.Л. Нерві.

Якісне переродження бруталізму в середині 60–х років. Архітектура Голандії. Творчість Е. Саарінена.

Особливості розвитку архітектури Фінляндії. Зв'язок інтернаціонального і національного в творчості А. Аалто. Творчість В. Ревелла.

Архітектура США після Другої світової війни.

Творчі концепції діяльності Л. Міс ван дер Рое, Ф.Л. Райта.

Діяльність «другого покоління» майстрів «нової архітектури» (Е.Саарінен, Ф.Джонсон, П.Рудолф). «Новий монументалізм» середини – 2-ї пол. 1960-х рр. «Неокласицизм» як стиль офіційного будівництва США. Архітектор Е.Стоун.

Діяльність «третього покоління» майстрів «нової архітектури» і втілення їх ідей у творчості Л.Кана, Р.Вентурі. Програмні споруди. Техніцизм в архітектурі США. Заперечення інформаційної, естетичної і культурної цінності архітектури в творчості Б.Фуллера. Принцип «міні–максу» як абсолютний критерій оцінки соціальних функцій архітектури.

Архітектура Латинської Америки. Становлення національної архітектурної школи у 1940-х рр. Особливості розвитку архітектури. Містобудівельний експеримент кінця 50-х рр. – будівництво м.Бразилія. Архітектори Л.Коста та О.Німейер. Вплив ідей архітектури «необароко» кінця 50-х рр. на творчість О.Німейера. Творчість Ф.Канделли (Мексика).

Архітектура Японії після Другої світової війни. Вплив творчості Ле Корбюзьє на розвиток японської архітектурної пластики. Синтез ідей «нової архітектури» та традиційних архітектурних прийомів в творчості К. Маєкава. Втілення пошуку символічної архітектурної форми в творчості К.Танге. Проект реконструкції м. Токіо 1960 р. і подолання протиріч сучасного міста–метрополії.

Вплив групи «Аркігрем» на розвиток ідей архітектури метаболізму. Технократизм метаболістичної архітектури і його втілення в архітектурі міського житла. Архітектори К.Кікутаке, К.Куракава, А.Ісодзакі. Визначні архітектурні комплекси.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9

АРХІТЕКТУРА ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ ХХ СТ.

Тема 15. Архітектура США, Західної Європи і Японії

Ідейно–теоретичні основи постмодернізму. Соціокультурні основи зародження постмодернізму. Криза функціоналізму. Критика основ «сучасної архітектури», техніцизму, образної системи модернізму.

Витоки постмодернізму та специфіка його внутрішнього

змісту. Теоретичні пошуки постмодернізму в працях Р.Вентурі, Ч. Дженкса. Переосмислення взаємовідносин конструкції і форми; порушення стереотипів формотворення. Засади архітектури постмодернізму. Основні містобудівельні аспекти постмодернізму. Еклектизм як метод архітектурної творчості. Принцип партиципації. Поняття архітектурної цитати і архітектурної метафори.

Архітектура США, Західної Європи. Розвиток теорії постмодернізму на межі 60–70–х років. Р. Вентурі. Творчість Ч. Мура: втілення формальних пошуків постмодернізму. Постмодерністський історизм і творчість Ф. Джонсона. Р. Боффіл і діяльність «Гальєр де Архітектура». Йельська школа деконструктивізму (Г. Блум, Дж. Гіллс, Міллер, Дж. Гартман). Супертехніцизм як символ радикального оновлення форми під дією науково–технічного прогресу.

Особливості розвитку постмодернізму в Італії: історизм, конекстуалізм. Архітектори Є. Пересутті, Є. Роджерс. Розвиток формальних засад «неораціоналізму». «Міська тема» в архітектурі. Особливості Віденської архітектурної школи. Архітектор Х. Холляйн. Постмодернізм в Іспанії. Архітектор Р. Боффіл.

Теоретична спадщина П.Портогезі. Втілення ідей партиципації. Архітектура хай–теку в Англії. Архітектори Р.Ерскін, Е.Дебіршир, З.Прайс, П.Кук. Діяльність групи «Гальєр де архітектур» у Франції. Французький постструктуралізм (Р.Барт, М.Фукс, Ж.Деріда).

Архітектура Японії. Особливості розвитку постмодернізму в Японії. Постмодерністський класицизм 2–ї пол.1970–х рр. Архітектори Т. Ватанабе, Я. Кийіма. Пошук композиційно–просторових вирішень у творчості К. Курокави в 1970–1980–х рр.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10

АРХІТЕКТУРА СРСР

Тема 16. Архітектура СРСР 1920-1980 рр.

Архітектура Росії 1920–30–х рр. Романтичний період розвитку архітектури на початку 1920–х рр..

Система підготовки архітектурних кадрів. Діяльність творчих організацій АСНОВА і ОСА. Творче об'єднання ВОПРА і критика інших теоретичних концепцій.

Раціоналістичні, функціоналістичні та конструктивістські принципи розвитку радянської архітектури. Творча співпраця радянських архітекторів з основоположниками «нової архітектури». Архітектори М. Ладовський, брати Весніни, Н. Докучаєв, М. Барщ, А.Буров, І. Леонідов, М. Гінзбург.

Розгортання будівництва об'єктів промисловості. Особливості житлового будівництва та будівництва громадських будівель. Архітектура Московського метрополітену.

Архітектура повоєнного часу (1945–1980 рр.) Особливості розвитку архітектури в умовах відбудови народного господарства. Основні завдання у галузі цивільного будівництва. Промислова архітектура. Зведення і відновлення промислових споруд. Нове енергетичне будівництво. Житлове будівництво. Розвиток типового проектування в кінці 1940 – х рр. Запровадження збірного великопанельного будівництва житла.

Архітектура громадських будівель: ретроспективні тенденції в галузі типового проектування. Діяльність І. Жолтовського та О.Щусева. Архітектура висотних будинків Москви.

Семестр V

МОДУЛЬ 3

ІСТОРІЯ МІСТОБУДІВНОГО МИСТЕЦТВА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

МІСТОБУДУВАННЯ ДАВНЬОГО СВІТУ

Тема 1. Містобудування Давнього світу

Міста Давнього Єгипту та Близького Сходу. Виникнення міст. Міста як феномен соціалізації суспільства. Місто і держава. Особливості і періодизація.

Колоподібне місто, перехід до прямокутного, його причини.

Найдавніші міста: Мемфіс, ансамбль в Гізе, Кахун, Фіви,

Ахетатон та ін.

Міста Дворіччя та Передньої Азії. Шумеро–аккадські міста: Ур, Упі, Ашпупак, їх планування та забудова. Виникнення містобудівної картографії. Вавилон і Ніппур. Міста хетів. Міста Ассирійського та Нововавилонського царств. Дур Шаррукін і Новий Вавилон. Міста Перської держави. Персеполь.

Міста Давньої Індії, Китаю. Міста давньої Індії. Харалппська цивілізація та її міста. Типи ідеальних поселень в трактаті «Артхашастра» (III – II ст. до н.е.).

Виникнення китайських міст в долині Хуанхе. Плани та укріплення міст. Трактат Менцзи. Міста в епоху царства Цинь і будівництво великої китайської стіни. Міста Ханської імперії. (II–I ст. до н.е.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

МІСТОБУДУВАННЯ АНТИЧНОСТІ

Тема 2. Містобудування Давньої Греції

Міста на островах та побережжі Егейського моря (Крит, Пелопоннес, Мала Азія). Розпланування палаців в Кносі та Фесті. Троя. Міста мікенської культури: Тірінф і Мікени.

Утворення міст–держав (полісів) в архаїчний період. Зростання і примноження міст. Вибір територій і розпланувальні схеми. Зонування. Міські центри: акрополь і агора. Міста з нерегулярним розплануванням: Олімпія, Дельфи. Гіпподамовасистема. Варіації регулярного чинника: Олінф і Мілет.

Міста в елліністичну добу: Олександрія і Антіохія. Приклади гіпподамового розпланування: Селевкія і Дура–Європос. Приєна. Акрополь в Пергамі.

Тема 3. Давньоримське містобудування

Міста етрусків. Будівництво таборів та доріг. Республіканський Рим. Форум Романум. Помпеї. Міста доби імперії. Містобудівна політика Августа. Містобудівна теорія Вітрувія. Міста–табори. Ансамбль імператорських форумів. Типи будівель і містобудівна композиція. Форум Траяна. Міста Пальміра і Гераса. Рядова забудова. Технічне обладнання і

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 СЕРЕДНЬОВІЧНЕМІСТОБУДУВАННЯ

Тема 4. Середньовічне містобудування

Візантійські міста доби середньовіччя. Стан міст після падіння Західної Римської імперії. Походження Середньовічних міст. Відмінності феодального міста від рабовласницького. Три етапи розвитку феодального міста.

Міста Візантійської імперії. Константинополь в IV–V ст. Розвиток міста в VI–X ст. Візантійські міста Антіохія, Юстиніана Пріма, Фесалоніки.

Середньовічні міста Західної Європи. Фактори розвитку західноєвропейських середньовічних міст. Міське самоврядування. Соціальна топологія. Характерні взірці планувальних схем: регулярні, вільні, радіально–кільцеві, змішані. Міські фортифікації середньовіччя.

Містобудівні ансамблі соборних площ. Ринкові площі та їх різновиди.

Ратуші та їх містобудівне значення. Архітектурний образ середньовічного міста.

Середньовічні міста Центральної та Східної Європи. Східноєвропейські держави: Чехія, Словаччина, Польща, Угорщина, Прибалтійські країни. Особливості розвитку міст. Природні, соціальні, воєнно–стратегічні чинники.

Характерні плани забудови найвизначніших міст: Праги, Братислави, Будапешту, Кракова, Варшави, Риги, Таллінна, Вільнюса та ін. Ансамблі міських центрів: замки, ринки, монастирі.

Середньовічні міста Сходу. Арабські міста VII–XI ст.: Дамаск, Басра, Морул та ін. Багдад при Аббасидах і за доби Багдадського халіфату. Міста Середньої Азії та Ірану. Будівництво Самарканду, Бухари, Хіви. Міста арабської культури: Дамаск, Каїр, Альгамбра. Містобудування в феодальній Індії: Делі, Агра, Джайкур, Лахор. Міста Індокитаю. Містобудування в феодальному Китаї. Тяньцзинь, Сіангфу, Пекін. Міста Японії та Кореї.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 **МІСТОБУДУВАННЯ ВЗАХІДНІЙ ЄВРОПИ XV – XVII ст.**

Тема 9. Містобудування доби Відродження та бароко в Італії

Фактори містобудівного розвитку. Теоретичні розробки Філарете, Альберті, Вазарі, Скамоцці, Леонардо да Вінчі, Палладіо. Концепція «ідеального міста». Забудова Флоренції, Венеції, композиційний устрій площі св.Марка. Містобудівні роботи в Римі. Площа Капітолія. Планувальна Реконструкція Риму. Д.Фонтана. Променеві планувальні схеми. Трактат Т.Кампанели «Місто сонця». Рим доби бароко. Площа перед собором св.Петра. Л.Берніні.

Тема 10. Містобудування Франції XV – XVII ст.

Соціальні передумови. Будівництво міст–фортець. Розбудова Парижу. Ансамблі Лувра та Тюільрі. Міські площі Вогезів та Дофіна. План Парижу Меріана. Регулярні планувальні прийоми в замських парках. ЛюдовикXIV і будівництво палацово–паркового ансамблю у Версалі. Творчість А.Ленотра. Паризькі бульвари та Єлисейські поля. Містобудівні роботи Ж.А.Мансара. Вандомська площа і площа Перемоги. Міста–фортеці і С.Вобан.

Прояви французького класицизму у містобудуванні. Ф.Блондель і К.Перро.

Тема 11. Містобудування Англії XV – XVII ст.

Ідеї Т.Мора в трактаті «Утопія». Планувальний розвиток Лондона. Ансамблі Вестмінстера і Лондонського Сіті. І.Джонс і його містобудівна діяльність. Пропозиції по реконструкції Лондона після пожежі 1666 року. К.Рен як містобудівничий.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5 **МІСТОБУДУВАННЯ В ЄВРОПІ та ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ** **XVIII –поч. XIX ст.**

Тема 12. Містобудівне мистецтво Франції XVIII –поч.

XIX ст.

Ідеї Просвітництва. Теоретичні праці М.А.Лож'єта П.Патта. Конкурс на площу Людовика XV. Проект Ж.А.Габрієля. Будівництво королівських площ в провінційних містах Нансі, Бордо, Реймс та ін. План 1775 року. К.Н.Леду та його теоретичні погляди на містобудування. Проект міста Шо. Містобудівні новації в Парижі епохи буржуазної революції. Реконструкція Парижу в добу імперії. Репрезентативне будівництво. Площа Згоди.

Ідеальні міста.

Тема. 13. Видатні міські ансамблі Англії, Австрії, Німеччини та інших європейських країн XVIII –поч. XIX ст.

Ідеї класицизму в містобудуванні Англії. Міста Бат, Единбург. Розвиток Лондона. Праця братів Адам і В.Чамберса. Ріджент–Стріт Та Ріджент–парк в Лондоні. Дж.Неш.

Розвиток Відня у XVIII ст. І.Фішер фон Ерлах.

Містобудування Німеччини: Карлсрує, Кассель. Перепланування Берліну. Палацові ансамблі Дрездена, Потсдама та ін. К.Ф.Шинкель як містобудівельник.

Тема 14. Містобудування Північної Америки XVIII – поч. XIX ст.

Нові поселення в Північній Америці, їх специфіка. «Зразкові проекти» міст. Розпланування територій. Початковий етап забудови Нью–Йорка, Філадельфії, Квебека та ін. Містобудування після закінчення війни за незалежність. Будівництво столичного центру у Вашингтоні. Подальший розвиток великих міст: Нью–Йорк, Філадельфія та ін.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6 СУЧАСНЕ МІСТОБУДУВАННЯ

Тема 15. Розвиток містобудування в Європі та США 2–ї пол. XIX ст.– поч. XX ст.

Соціально–економічні передумови: підйом промисловості,

ріст міського населення, будівництво залізниць, нові матеріали і технології. План реконструкції Парижу барона Османа. Міжнародні виставки. Містобудівна футурологія А.Сент-Еліа та Т.Гарньє. Є.Говард та ідеї міста-саду. Американські міста: Чикаго, Сан-Франциско, Лос-Анджелес та ін. Хмарочоси в структурі міст.

Тема 16. Теорія та практика містобудування міжвоєнної доби

«Сучасна архітектура» і містобудування. Містобудівні ідеї Ле Корбюзьє. «Променисте місто» і план Вуазен. Афіньська Хартія. Містобудівні ідеї радянської Росії: В.Татлін, брати Весніни, І.Леонідов, М.Ладовський, М.Мілютін та ін. Містобудівні проекти та реалізації німецьких архітекторів.

Тема 17. Теорія та практика містобудування 2-ї пол. XX ст.

Повоєнна відбудова та реконструкція міст. Варшава, Берлін, Дрезден та ін. Ле Корбюзьє та будівництво Чандігарху. Л.Коста та проект столиці Бразилії. Функціональні та композиційні засади містобудування. «Інтернаціональний стиль» та містобудування.

Містобудівна теорія та практика в СРСР.

Семестр VI МОДУЛЬ 4

ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 АРХІТЕКТУРА ДАВНЬОГО СВІТУ (до IX ст.)

Вступ. Значення вітчизняної архітектурної та містобудівної спадщини: пізнавальне, світоглядне, методологічне, творче, практичне. Поняття, хронологічні та географічні межі української архітектури та містобудування. Пам'ятки

архітектури та містобудування в сучасному культурному контексті. Проблема збереження та охорони пам'яток, її професійне та законодавче підґрунтя. Місце архітектури України у світовій культурній спадщині.

Тема 1. Будівництво за часів первинно–общинних формацій

Залюднення території України. Палеоліт, мезоліт, неоліт. Особливості поселень та будівництво Трипільської культури.

Будівельна культура скіфів та сарматів: городища, кургани, могильники. Неаполь Скіфський.

Розселення давніх слов'ян на території України на різних етапах. Східні слов'яни. Особливості просторової організації поселень. Матеріали і конструкції.

Тема 2. Антична архітектура Північного Причорномор'я

Виникнення античних держав. Періодизація розвитку: грецький період (VII ст. – сер. I ст. до н.е.) та його етапи, римський період (сер. I ст. до н.е. – 70–і роки IV ст. н.е.) та його етапи. Визначні міста: Херсонес, Ілурат, Ольвія, Пантикапей. Розпланування та благоустрій міст. Архітектура і будівельна техніка. Типи будівель (житло, храми, оборонні споруди, поховання) і споруд архаїчного етапу. Класичний та елліністичний етапи. Розвиток архітектури та будівництва після входження до складу Римської імперії.

Тема 3. Архітектура Криму V – VIII ст.

Занепад античних держав–полісів і поширення впливів Візантійської імперії. Відбудова Херсонесу, будівництво фортець Алушта, Гурзуф та ін. Розпланування та оборони споруди середньовічного Херсонесу. Поширення християнства. Базилика як основний тип храму. Архітектурний комплекс Великої («Уваровської») базилики в Херсонесі. Планувальні і конструктивні особливості базилікальних храмів. Міста Гірського Криму: Ескі–Кермен, Чуфу–Кале, Мангуп та ін. Особливості розташування та забудови. Архітектура Криму X–

ХІІІ ст.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ДАВНЬОРУСЬКА АРХІТЕКТУРА

Тема 4. Давньоруська архітектура Х – 1-ї пол. ХІ ст.

Хрещення Русі і його значення для розвитку архітектури. Розвиток міст. Місцеві будівельні традиції і візантійські впливи. Розпланування Києва доби Ярослава та Володимира. Рядова житлова забудова на Подолі. Перший мурований храм: Десятинна церква в Києві (989–996рр.) Будівельна діяльність Ярослава Мудрого. Собор Св. Софії, Ірининська церква в Києві. Спаський собор у Чернігові. Софійський собор в Новгороді. Цивільне та оборонне будівництво. Плани палацових споруд. Золоті ворота. Матеріали та конструкції. Дерев'яні храми.

Тема 5. Давньоруська архітектура 2-ї пол. ХІ – поч. ХІІ ст.

Початок децентралізації політичної влади і дроблення земель. Поширення монастирського будівництва. Формування місцевих архітектурних шкіл. Архітектурно-планувальна структура Чернігова та Переяслава. Будівництво Печерського, Михайлівського Золотоверхого та Видубицького монастирів в Києві. Церква Спаса на Берестові.

Розпланування давньоруського Переяслава. Храмове будівництво в Переяславі Михайлівська (Юрієва) божниця в Острі та ін.

Тема 6. Архітектура ХІІ – ХІІІ ст.

Подальша автономізація руських земель. Зростання значення Чернігова, Володимира–Волинського, Галича. Поширення традицій на північній землі (Володимир Андрія Боголюбського). Розпланування та забудова головних міст. Будівництво укріплених городищ.

Київські храми Богородиці Пирогощі та Кирилівський. Юріївський собор у Каневі. Визначні храми Чернігова, Овруча,

Володимира–Волинського та інші.

Містобудування та архітектура Галицько–Волинських земель X – XIII ст. Розвиток будівельної техніки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

УКРАЇНСЬКА АРХІТЕКТУРА XIV–I-ї пол. XVII ст.

Тема 7. Архітектура XIV – XVI ст.

Українські землі в складі Польщі та Великого князівства Литовського. Суспільні умови розвитку містобудування та архітектури. Містобудівні фактори. Визначальні типологічні групи будівель. Будівельні матеріали та конструкції.

Замки. Просторова локація. Функціональні особливості. Еволюція методів оборони та конструктивні типи оборонних споруд. Найвизначніші пам'ятки замкового будівництва у Львові, Луцьку, Кам'янці–Подільському, Меджибожі, Острозі та ін. Міські фортифікації: основні складові елементи та способи будівництва. Типові приклади.

Храми та монастирі. Основні віровизнання на теренах України і пов'язані з ними особливості храмубудування: православні церкви, католицькі костели, синагоги, мечеті та ін. Показові взірці.

Цивільне будівництво: ратуші, житлові будівлі та ін.

Тема 8. Архітектура Західної України в першій пол. XVII ст.

Суспільні умови та початок контрреформації. Берестейська унія і її вплив на церковне будівництво. Розвиток провідних західноукраїнських міст: Львова, Кам'янка на Поділлі, луцька, Острога та ін.

Замки та фортеці першої пол. XVII ст. Християнські храми та монастирі. Синагоги, Ратуші та житлові будівлі.

Тема 9. Архітектура Києва та Наддніпрянщини в 1-ій пол. XVII ст.

Суспільно–політичне життя і польська колонізація. Розбудова старих і заснування нових міст: Київ, Чернігів та ін.

Заселення Слобожанщини.

Нові риси храмового будівництва. Петропавлівська церква в Новгороді–Сіверському, церква в Суботіві, Покровська церква в Сулимівці.

Архітектура Києва в 1–й пол. XVII ст. Оборонне та цивільне будівництво. Найвизначніші будівлі та споруди.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

УКРАЇНСЬКА АРХІТЕКТУРА 2-ї пол. XVII–XVIII ст.

Тема 10. Архітектура Західної України 2-ї пол. XVII ст.–XVIII ст.

Суспільне життя Волині, Поділля та Галичини і нові умови архітектурно–будівельної діяльності. Розвиток містобудування. Міські фортифікації.

Архітектура Львова. Провідні майстри: Б.Беретін, П.Гіжицький та ін.

Архітектура Волині та Поділля. Станіслав. Розпланування та архітектура нової столиці Покуття. Цивільне будівництво. Трансформація замків і поява палацових комплексів.

Тема 11. Архітектура Центральної та Лівобережної України 2-ї пол. XVII – XVIII ст.

Переяславська угода 1654 р. Масове освоєння земель Слобожанщини. Гетьман І.Мазепа як меценат архітектурного мистецтва.

Витоки мистецькі особливості стилю «українського бароко». Муровані храми Києва, Чернігова, Полтави, Харкова, Новгорода–Сіверського та ін. Житлові, учбові, адміністративні споруди.

Посилення російських впливів, централізація державної політики в будівництві. Храмове та монастирське будівництво. Меценатська діяльність українських гетьманів та митрополитів.

Розвиток ансамблю Києво–Печерської лаври.

Відбудови давньоруських храмів.

Творчість архітекторів В.Растеллі, І.Григоровича–
Барського, Й. Шеделя та ін.

Тема 12. Народна дерев'яна архітектура XVII – XVIII ст.

Витоки дерев'яної архітектури та її впливи на муроване будівництво. Конструктивні прийоми та їх вплив на об'ємно-просторову композицію споруд. Дерев'яний храм – як найвищий вияв творчої майстерності народних майстрів.

Еволюція об'ємно–просторових укладів дерев'яних храмів.

Особливості місцевих шкіл дерев'яного зодчества.

Показові приклади дерев'яного храмобудування Волині, Поділля, Галичини, Покуття, Закарпаття, Наддніпрянщини, Слобідської України.

Внутрішнє опорядження дерев'яних храмів. Композиція іконостасу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

АРХІТЕКТУРА УКРАЇНИ кінця XVIII – поч. XX ст.

Тема 13. Архітектура України кінця XVIII – 1-ї пол. XIX ст. в складі Російської імперії

Державна політика російської влади стосовно містобудування та архітектури. Показові проекти впорядкування міської забудови на регулярних засадах. Нові конструкції та матеріали. Зміна стилістичного напрямку, розповсюдження класицистичного стилю. Появи ампіру. Романтизм. Найпомітніші храмові, цивільні, інженерні споруди. «Зразкові» проекти.

Місцеві архітектурні школи. Провідні майстри Києва, Харкова, Катеринослава, Одеси.

Тема 14. Архітектура України 2-ї пол. XIX – поч. XX ст. в складі Російської імперії

Розвиток промисловості і нові можливості будівництва. Соціальні зміни. Архітектурно–просторовий розвиток міст. Занепад класицизму і формування полівалентного історизму (еклектизм). Пошук нового стилю.

Модерн. Неостилі. Характерні споруди та провідні

майстри.

національний університет
водного господарства
та природокористування

Тема 15. Архітектура Західної України кінця XVIII – 1-ї пол. XIX ст.

Особливості розвитку архітектури в складі Австрійської монархії. Роль держави та місцевого управління. Ліквідація міських фортифікацій. Мистецькі зв'язки з метрополією.

Особливості архітектурного стилютворення. Австрійський варіант класицизму і його прояви в Галичині, на Буковині та Закарпатті.

Характерні споруди Львова, Чернівців, Станіслава, Ужгорода, Коломиї та ін.

Тема 16. Архітектура Західної України 2-ї пол. XIX – поч. XX ст.

Соціально-економічні умови розвитку архітектури та містобудування в Габсбурзькій монархії. Нові конструкції та матеріали. Львівська архітектурна школа. Впливи Відня та Кракова. Художньо-стилістичні спрямування архітектурної творчості.

Історизм та його архітектурні прояви. Пошуки нового стилю. Модерн.

Показові громадські, житлові, промислові, транспортні споруди Львова, Чернівців, Станіслава, Тернополя, та ін.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6 УКРАЇНСЬКА АРХІТЕКТУРА XX ст.

Тема 17. Архітектура України 1920-х – 1930-х рр.

Суспільні умови розвитку архітектури та містобудування на українських землях в складі Польщі, Чехословаччини, Угорщини, Румунії. Впливи нових світових тенденцій. Функціоналізм та історизм. Принципові засади вирішення містобудівних проблем. Нове храмове будівництво. Головні громадські будівлі. Житлова архітектура.

Суспільне життя радянської України і архітектурна творчість. Впливи світових і московських шкіл. Пошук творчої

автентичності та автохтонності. Нові засади містобудування. Регіональні архітектурні центри: Харків, Київ, Дніпропетровськ та ін. Провідні майстри. Найвизначніші проекти та споруди. Забудова нової столиці України – Харкова. Посилення тоталітарної ідеології, монополізація творчих спілок, прокламація принципів соціалістичного реалізму. Звернення до монументального історизму. Містобудівні плани соціалістичної реконструкції. Найвизначніші проекти та споруди. Провідні архітектори Києва, Харкова та ін. міст.

Тема 18. Архітектура Радянської України повоєнного десятиліття

Ідеологічні та практичні засади повоєнної відбудови Києва, Одеси, Севастополя, Керчі та ін. міст. Спроби пошуку національних рис в нових спорудах.

Забудова Київського Хрещатику: проекти та реалізації.

Великі новобудови Харкова, Дніпропетровська, Донецька.

Регіональна архітектура.

Тема 19. Архітектура Радянської України 1960–х – 80–х рр.

Боротьба з надмірностями. Впровадження індустріальних методів будівництва та його наслідки для архітектурної творчості. Українська специфіка в загальному радянському контексті.

Архітектурні аспекти масового житлового будівництва.

Громадські споруди. Передолімпійські реалізації.

Промислова архітектура.

Тема 20. Новітня архітектура незалежної України

Суспільні, економічні та технологічні фактори новачій в архітектурній творчості. Кількісні і якісні трансформації будівельної галузі. Законодавство про архітектуру та містобудування.

Містобудівні та архітектурні наслідки соціального розширення.

Характерні приклади громадського, житлового,

промислового будівництва. Відродження храмової архітектури і її основні спрямування.

Відбудова Михайлівського Золотоверхого та Успенського храмів в Києві.

Стилістичні течії новітньої архітектури. Прояви історизму, постмодернізму, техніцизму та інших впливів загальносвітових архітектурних течій.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин			
	Лекції	Семинарські/ Практичні заняття	Самостійна та інд. робота	Разом
1	2	3	4	5
Семестр IV. МОДУЛЬ 1 ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ				
Змістовий модуль 1. Архітектура Давнього світу				
Тема 1. Архітектура первісних суспільних формацій.	1	–	–	1
Тема 2. Архітектура Давнього Єгипту.	2	2	2	6
Тема 3. Давня архітектура Азії та Америки.	1	–	4	5
Змістовий модуль 2. Архітектура античності				
Тема 4. Архітектура Давньої Греції.	2	2	4	8
Тема 5. Архітектура Давнього Риму.	2	–	4	6
Змістовий модуль 3. Середньовічна архітектура				
Тема 6. Архітектура Візантії та Південно–східної Європи.	1	–	4	5
Тема 7. Романська і готична архітектура V–XV ст. Середньовічна архітектура країн Азії та Африки.	1	2	4	7
Змістовий модуль 4. Архітектура доби Відродження				
Тема 8. Архітектура Відродження в Італії.	1	2	4	7

Тема 9. Архітектура Відродження XV–XVII ст. за межами Італії.	1		4	5
Змістовий модуль 5. Архітектура бароко та класицизму кінця XVI– поч. XIX ст.				
Тема 10. Архітектура бароко та класицизму	2	2	4	8
Змістовий модуль 6. Романтичний історизм, еkleктизм та пошук нових стилів в XIX – поч. XX ст.				
Тема 11. Архітектура Європи середини XIX – поч. XX ст.	1		4	5
Тема 12. Архітектура США XIX – поч. XX ст.	1		2	3
Змістовий модуль 7. Архітектура 1920 – 1930–х рр.				
Тема 13. Архітектура 1920–1930–х рр.	2		4	6
Змістовий модуль 8. Архітектура 1940 – 1960–х рр.				
Тема 14. Архітектура 1940–1960–х рр.	2		4	6
Змістовий модуль 9. Архітектура останньої чверті XX ст.				
Тема 15. Архітектура США, Західної Європи та Японії	2		4	6
Змістовий модуль 10. Архітектура СРСР				
Тема 16. Архітектура СРСР 1920–80 рр.	2		4	6
ВСЬОГО по модулю 1	24	10	56	90
Семестр V. МОДУЛЬ 2				
Історія містобудівного мистецтва				
Змістовий модуль 1. Містобудування Давнього світу				
Тема 1. Містобудування Давнього світу	2	–	4	6
Тема 2. Містобудування Давньої Греції.	2	2	4	6
Тема 3. Давньоримське	2	–	4	6

містобудування.				
Змістовий модуль 2. Середньовічне містобудування				
Тема 4. Містобудування доби середньовіччя.	2	–	4	6
Змістовий модуль 3. Містобудування в Західній Європі XV – XVII ст.				
Тема 5. Містобудування доби Відродження та бароко в Італії.	2	2	6	6
Тема 6. Містобудування Франції і Англії XV – XVII ст.	2	2	4	10
Змістовий модуль 4. Містобудування в Європі та в Північній Америці XVIII – поч. XIX ст.				
Тема 7. Містобудівне мистецтво Франції XVIII – поч. XIX ст.	2	2	4	10
Тема 8. Видатні міські ансамблі Англії, Австрії, Німеччини та інших європейських країн XVIII – поч. XIX ст.	2	–	6	8
Тема 9. Містобудування Північної Америки поч. XIX ст.	2	–	4	6
Змістовий модуль 5. Сучасне містобудування				
Тема 10. Містобудування Європи та США 2-ї пол. XIX ст.–поч. XXст.	2	2	4	10
Тема 11. Теорія та практика містобудування міжвоєнної доби	2	–	6	8
Тема 12. Теорія та практика містобудування 2-ї пол. XX ст.	2	–	6	8

ВСЬОГО по модулю 3	24	10	56	90
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-right: 10px;"> ~ ~ ~ ~ </div> <div> водного господарства та природокористування </div> </div> <p style="text-align: center;">Семестр VI. МОДУЛЬ 3</p> <p style="text-align: center;">Історія архітектури та містобудування України</p>				
Змістовий модуль 1. Архітектура України прадавніх часів (до IX ст.)				
Тема 1. Архітектура України прадавніх часів (до IX ст.)	2		6	8
Змістовий модуль 2. Давньоруська архітектура				
Тема 2. Давньоруська архітектура X – першої пол. XIII ст.	2	2	4	8
Змістовий модуль 3. Українська архітектура XIV–1-ї пол. XVII ст.				
Тема 3. Архітектура XIV–XVI ст.	2	2	4	8
Тема 4. Архітектура України в 1-й пол. XVII ст.	2		4	6
Змістовий модуль 4. Українська архітектура 2-ї пол. XVII–XVIII ст.				
Тема 5. Архітектура Західної України 2-ї пол. XVII ст. – XVIII ст.	2	2	4	8
Тема 6. Архітектура Центральної та Лівобережної України 2-ї пол. XVII – XVIII ст.	2		4	6
Тема 7. Народна дерев'яна архітектура XVII – XVIII ст.	2	2	6	10
Змістовий модуль 5. Архітектура України кінця XVIII – поч. XX ст.				
Тема 8. Архітектура і містобудування України	2	2	4	8

кінця XVIII – поч. XX ст. в складі Російської імперії.				
Тема 9. Архітектура і містобудування Західної України кін. XVIII – поч. XX ст.	2		4	6
Змістовий модуль 6. Українська архітектура XX ст.				
Тема 10. Архітектура і містобудування України 1920–х – 1930–х рр.	2	2	4	8
Тема 11. Архітектура Радянської України кін. 1940-х- 1980-х рр.	2		4	6
Тема 12. Новітня архітектура Незалежної України.	2		6	8
ВСЬОГО по модулю 3	24	12	54	90
Усього годин	72	32	166	270

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
	СЕМЕСТР III. МОДУЛЬ 1 ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ	
1.	Архітектура Давнього Єгипту.	2
2.	Архітектура античного світу.	2
3.	Середньовічна архітектура.	2
4.	Архітектура доби Відродження.	2
5.	Архітектура бароко та класицизму	2
	Разом	10
	Семестр V. МОДУЛЬ 2 Історія містобудівного мистецтва	
1	Містобудування Давньої Греції.	2
2	Містобудування доби Відродження та бароко в Італії.	2
3	Містобудування Франції і Англії XV – XVII ст.	2
4	Містобудівне мистецтво Франції XVIII – поч. XIX ст.	2
5	Містобудування Європи та США 2-ї пол. XIX ст. – поч. XX ст	2
	Разом	10
	Семестр VI. МОДУЛЬ 3 ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ	
1.	Давньоруська архітектура.	2
2.	Оборонна і храмова архітектура XV–XVI ст.	2
3.	Храми та монастирі XVII–XVIII ст.	2
4.	Дерев'яна сакральна архітектура.	2
5.	Архітектура історизму та модерну в Україні.	2
6.	Архітектура України радянської доби.	2
	Разом	12
	Усього годин	32

6. САМОСТІЙНОЇ РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Семестр IV. МОДУЛЬ 1 ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ		
	Архітектура Давнього Єгипту	2
	Давня архітектура Азії та Америки	4
	Архітектура Давньої Греції	4
	Архітектура Давнього Риму	4
	Архітектура Візантії та Південно–Східної Європи	4
	Романська і готична архітектура	2
	Середньовічна архітектура країн Азії та Північної Африки	2
	Архітектура доби Відродження в Італії	4
	Архітектура Відродження XV–XVII ст. за межами Італії.	4
	Архітектура бароко та класицизму в країнах Західної Європи: Італія та Англія.	4
	Архітектура Західної Європи середини XIX–поч. XX ст.	4
	Архітектура США XIX – поч. XX ст	2
	Архітектура 1920–1930–х рр.	4
	Архітектура 1940–1960–х рр.	4
	Архітектура США, Західної Європи та Японії останньої чверті XX ст.	4
	Архітектура СРСР 1920-1980 рр.	4
	Разом	56
Семестр V. МОДУЛЬ 3 ІСТОРІЯ МІСТОБУДІВНОГО МІСТЕЦТВА		
1	Міста Давнього Єгипту, Давньої Індії та Китаю.	4
2	Античне містобудування	8

3	Містобудування доби середньовіччя.	4
6	Містобудування доби Відродження та бароко	10
	Містобудівне мистецтво Франції XVIII – поч. XIX ст.	4
7	Західноєвропейські міста XVIII–поч. XIX ст.	6
8	Містобудування Північної Америки XIX–XX ст.	4
9	Містобудування Європи та США 2-ї пол. XIX ст.– поч. XX ст.	4
10	Теорія та практика містобудування міжвоєнної доби	6
11	Теорія та практика містобудування 2-ї пол. XX ст.	6
	Разом	56
Семестр VI. МОДУЛЬ 4		
ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ		
	Архітектура України прадавніх часів (до IX ст.)	6
	Давньоруська архітектура	4
	Архітектура оборонних замків XV–XVI ст.	4
	Архітектура України 1-ї пол. XVII ст.	4
	Архітектура України 2-ї пол. XVII ст. – XVIII ст.	8
	Дерев'яна сакральна архітектура.	6
	Архітектура України кінця XVIII – поч. XX ст	8
	Архітектура і містобудування України 1920-х – 1930-х рр.	4
	Архітектура Радянської України кін. 1940-х- 1980-х рр.	4
	Архітектура Незалежної України	6
	Разом	54
	Усього годин	166

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Історія архітектури та містобудування» використовуються інформаційно–ілюстративний та проблемний методи навчання із застосуванням:

- лекцій;
- слайдів, відеофільмів та CDR;
- виконання графічних замальовок пам'яток архітектури;
- екскурсій для ознайомлення з пам'ятками архітектури та містобудування.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі. Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – з допомогою перевірки виконаних завдань;
- за індивідуальним дослідним завданням – з допомогою перевірки та захисту реферату за обраною темою.

Для діагностики знань використовується ЄКТС зі 100–бальною шкалою оцінювання.

Оцінювання результатів поточної роботи(завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте

містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0%– завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1: поточне тестування						підсумковий іспит	сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5	Змістовий модуль 6		
T1–T3	T4–T5	T6–T9	T10–T13	T14–T17	T18–T23	40	100
10	10	10	10	10	10		
T – 4	4	4	4	4	4		
П – 4	4	4	4	4	4		
СРС – 2	2	2	2	2	2		

T1, T2... T23 — теми змістових модулів.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Модуль 2: поточне тестування					підсумковий іспит	сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5		
T1–T2	T3–T6	T7–T9	T10–T13	T14–T17	40	100
10	10	10	15	15		
T – 4	4	4	6	6		
П – 4	4	4	6	6		
СРС – 2	2	2	3	3		

Модуль 3: поточне тестування					підсумковий іспит	сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5		
Т1– Т4	Т5– Т8	Т9– Т11	Т12– Т14	Т15– Т18	40	100
15	15	10	10	10		
Т 6	6	4	4	4		
П 6	6	4	4	4		
СРС –3	3	2	2	2		

Модуль 4: поточне тестування						підсумковий іспит	сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5	Змістовий модуль 6		
Т1–Т3	Т4–Т6	Т7–Т9	Т10– Т12	Т13– Т16	Т17– Т20	40	100
10	10	10	10	10	10		
Т – 4	4	4	4	4	4		
П – 4	4	4	4	4	4		
СРС –2	2	2	2	2	2		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для іспиту
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	
60–63	задовільно
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Історія архітектури та містобудування» включає:

1. Методичні вказівки до вивчення курсу «Історія архітектури та містобудування. Частина 1. Всесвітня історія архітектури.» 052–63.

2. Методичні вказівки до вивчення курсу «Історія архітектури та містобудування. Частина 2. Сучасна архітектура.» 052–64.

3. Методичні вказівки до вивчення курсу «Історія архітектури та містобудування. Частина 3. Історія містобудівного мистецтва» 052–65.

4. Методичні вказівки до вивчення курсу «Історія архітектури та містобудування. Частина 4. Історія архітектури та містобудування України» 052–66.

11. Рекомендована література

До модуля 1 «ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ»

Базова

1. Аполлон. Изобразительное и декоративное искусство. Архитектура: Терминологический словарь /Под ред. А.М. Кантора. – М.: Элиас Лак,1997. – 736 с.
2. Афанасьева В. К., Луконин В. Г., Померанцева Н. А. Искусство Древнего Востока / Под общ. ред. И. С. Кацнельсона. – М.: Искусство; Dresden: VebVerlagderKunst, 1977.–375 с.: ил.– (Малая история искусств).
3. Барокко: Архитектура. Скульптура. Живопись. – Köln: Könenmann, 2000, 521 с.
4. Баторевич Н.И., Кожицева Т.Д. – Малая архітектурна енциклопедія –. СПб: «Дмитрий Буланин» 2005. –704 с.,
5. Вечерський В. Курс історії архітектури. – К.: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. – 300 с.
6. Виньола. Правило п'яти ордерів архітектури. — М.: Архитектура - С,2004. — 198 с.
7. Витрувий. Десять книг об архітектурі. — М.: Книжный дом ЛИБ_РОКОМ, 2013.
8. Власов В. Большой энциклопедический словарь изобразительного искусства. В 10-ти т. – СПб.: Азбука–Классика. 2000 – 2008.
9. Всеобщая история архитектуры: В 12-ти Т.–М., Т.1–5, 7,10,12.
10. Всеобщая история архитектуры: В 2-х т.: М., Гос. изд-во литературы по строительству и строит. материалам, 1968.–Т.1–2
11. Готика. Архитектура. Скульптура. Живопись. – Köln: Könenmann,2003 – 521с.
12. Грубе Г.-Р., Кучмар А.Путеводитель по архитектурным формам.– М.: Стройиздат, 2003.– 216.
13. Клименюк Т. Ілюстрований словник архітектурних термінів: навч. посіб. / Т.М. Клименюк, В.І. Проскураков, Х.І. Ковальчук, – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2010. –180 с.
14. Кох В. Энциклопедия архитектурных стилей. М.: БММ АО, 2005.– 528 с.

15. Соловьев К.А., Степанова Д.С. История архитектуры и строительной техники. – СПб: Лань, 2016. – 571 с.
16. Тиц А.А., Белогуб В.Д. История архитектуры. – Харьков. 1965. 122 с.
17. Шуази О. Мировая архитектура: История. Стили. Направления. М.: Эскмо, 2010. – 544 с.

Допоміжна

18. Альберти Л.–Б.: Десять книг о зодчестве. В 2-х т. М.: Изд-во: Всесоюзной Академии архитектуры, 1935, 1936.
19. Асеев Ю.С. Шедевры світової архітектури. – К.: Рад. школа, 1982.–87 с.
20. Атлас чудес света: Выдающиеся архитектурные сооружения всех времен и народов и памятники. – М.: БММ АО, 1995.–240 с.
21. Вазари Д. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих.–М.: Искусство, 1963. – 891 с.
22. Виппер Б.Р. Итальянский Ренессанс 13–16 вв.–М.: Искусство, 1977.– В 2 т.
23. Архитектура Древней Греции. /Под редакцией В.Д. Блаватского и др.– М.: Изд–во Акад. архитектуры СССР, 1949.– Т.1.
24. Архитектура Древнего Рима /Под редакцией Д.Е. Аркина и др.– М.: Изд–во архитектуры СССР, 1948.–Т.2, кн.2.–435 с.
25. Данилова И.Е. Брунеллески и Флоренция: творческая личность в контексте ренессансной культуры.– М.: Искусство, 1991.–294 с.
26. Замаровський В. Їх величності піраміди. – К.: Веселка, 1988.– 373 с.
27. Кларк С. Энгельбах Р. Строительство и архитектура в Древнем Египте. М.: ЗАО Центр полиграф, 2009.– 285 с.
28. Колпинский Ю.Д. Великое наследие античной Эллады и его значение для современности.– М.: Изобразительное искусство, 1977.–161с.
29. История искусств Стран Западной Европы от Возрождения до начала 20 века–М.: Искусство, 1995.– 392 с.30
30. История искусства зарубежных стран: Первобытное общество. Древний Восток. Античность: Учебник. М.: Изобр. искусство, 1979. – 384 с.

31. История искусства зарубежных стран: Средние века и Возрождение: Учебник. – М.: Изобр. искусство, 1982. – 664 с.
32. Кон-Винер. История стилей изобразительного искусства. М.: «Сварог и К». 2000. 219 с.
33. Лившиц Н.А. и др. Искусство 18 в.–М.: Искусство, 1966.–477 с.
34. Матье М.Э. Искусство Древнего Египта.–Л.: «Искусство», 1961.–588 с.
35. Моруа А. Париж.–М.: Искусство, 1970.–168 с.
36. Михайлов Б.П. Витрувий и Эллада.– М., 1967.
37. Михаловский И.Б. Архитектурные формы античности.– М.: Изд-во Акад. архитектуры СССР, 1949.–247с.
38. Моде Х. Искусство Южной и Юго – Восточной Азии. – М.: Искусство; Dresden: VebVerlagder Kunst, 1978. – 358 с. – (Малая история искусств).
39. Нессельштраус Ц.Г. Искусство раннего Средневековья. –СПб.: Азбука, 2000 – 384 с.
40. Палладио А. Четыре книги об архитектуре.–М.: Издательство Акад. Архитектуры СССР, 1936.
41. Тяжелов В.Н. Искусство средних веков: Византия, Армения и др.– М.: Искусство, 1975.–366 с.
42. Тяжелов В.Н. Искусство средних веков в Западной и Центральной Европе.–М.: Искусство, 1981.–383с.
43. Чепелик В.В. Зодчі середньовіччя і нового часу (6–19 ст.): Навч. посібник. (КІБ).–К., 1991.–123 с.
44. Якобсон А.Л. Закономерности в развитии средневековой архитектуры 9–16 вв.: Византия, Греция и др.– Л.: Наука, 1987.– 233 с.

До модуля 2 «СУЧАСНА АРХІТЕКТУРА»

Базова

1. Власов В. Большой энциклопедический словарь изобразительного искусства. В 10-ти т. – СПб.: Азбука–Классика. 2000 – 2008.
2. Всеобщая история архитектуры: В 12-ти т.–М., Т.1–5, 7,10,12.
3. Всеобщая история архитектуры: В 2-х т.: М., Гос. изд-во литературы по строительству и строит. материалам, 1968.–Т.1–2.

4. Орельская О. Современная зарубежная архитектура. – М.: Изд. Центр «Академия», 2006.– 272 с.
5. Черкес, Б. С. Архітектура сучасності. Остання третина ХХ - початок ХХІ століть : навч. посіб. / Б. С. Черкес, С. М. Лінда. - Львів : Львівська політехніка, 2010. - 384 с.

Допоміжна

6. Архитектура Запада. Модернизм и постмодернизм, критика концепций.–Вып.4.–М.: Стройиздат, 1987.–180 с.
7. Барсенева А.А. Европейский модерн: Венская архитектурная школа.– Екатеринбург: Издательство Урал. Ун-те, 1991.–210 с.
8. Батракова С.П. Искусство и утопия: из истории западной живописи и архитектуры 20 века–М.: Наука, 1990.–304 с.
9. Бэнэм Р. Новый брутализм. Этика или эстетика.–М., Стройиздат, 1973.–199 с.
10. Вуек Я. Мифы и утопии архитектуры 20 века.–М.: Стройиздат, 1990.
11. Горюнов В.С., Тубли М.П. Архитектура эпохи модерна: Концепции. Направления. Мастера.–2-е изд.–Спб.: Стройиздат, 1994.–360 с.
12. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма.–М.: Стройиздат, 1987.
13. Ёдике Ю. История современной архитектуры. – М.: Искусство, 1972. – 246 с.
14. Иванова Е.К., Канцельсон Р.А. Пьер Луиджи Нерви. – М.: Стройиздат, 1968.– 125 с.
15. Иконников А.В. Архитектура США.–С.: Искусство, 1979.–199 с.
16. Иконников А.В. Зарубежная архитектура: От «новой архитектуры» до постмодернизма.–М.: Стройиздат, 1982.–255 с.
17. Иконников А.В. Новая архитектура Финляндии.–М.: Стройиздат, 1972.
18. История Советской архитектуры (1917–1954 гг.) /Былинкин Н.П. и др.– М.: Стройиздат, 1985. – 255 с.
19. Казусь И.А.Советская архитектура 1920-х годов: организация проектирования. М.: Прогресс-Традиция, 2009. – 464 с.

20. Кендзо Танге: Архитектура и градостроительство 1949–1969 гг.–М.: Стройиздат, 1978–251 с.
21. Кендзо Танге: Архитектура Японии: Традиция и современность.–М.: Прогресс, 1976.–239 с.
22. Ле Корбюзье. Архитектура 20 в.–М.: Прогресс, 1977.–301 с.
23. Ле Корбюзье. Модулор.–М.: Стройиздат, 1976.–238 с.
24. Мачульський Г.К. Мис Ван дер Роэ.–М.: Стройиздат, 1969.–256 с.
25. Нонель Х.Б. Антонио Гауди. – М.: Стройиздат, 1986. – 207 с.
26. Райт Ф.Л. Будущее архитектуры.– М., 1960.
27. Рябушин А.В., Шишкина И.В. Советская архитектура.–М.: Стройиздат, 1984.–241 с.
28. Рябушин А.В., Шукурова А.Н. Творческие противоречия в новейшей архитектуре Запада.–М.: Стройиздат, 1986.–271 с.
29. Современная архитектура США.–М.: Стройиздат, 1981.–176 с.
30. Современная Советская архитектура 1955–1980 гг. / Под ред. Н.П.Былинкина. и А.В.Рябушина. – М.: Стройиздат, 1985. – 223 с.
31. Соловьев Н.К. Современная архитектура Франции.–М.: Стройиздат, 1981.–303 с.
32. Стародубцева Л. Архитектура постмодернізму.–Київ: Спалах, 1998. – 208 с.
33. Уитик А. Европейская архитектура 20 века.–М.: Стройиздат, 1960, 1964.–Т.1–2.
34. Фремpton К. Современная архитектура. Критический взгляд на историю развития. – М.: Стройиздат, 1990. – 535 с.
35. Хайт В.Л. Оскар Нимейер.–М.: Стройиздат, 1986.–208 с.
36. Шукурова А.Н. Архитектура Запада и мир искусства 20 в.–М.: Стройиздат, 1990.–317 с.

До модуля 3. «ІСТОРІЯ МІСТОБУДІВНОГО МІСТЕЦТВА»

Базова

1. Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства. Рабовладельческий и феодальный периоды. – М.: Стройиздат, 1984. –376 с.

2. Саваренская Т.Ф., Швидковский Д.О., Петров Ф.А. История градостроительного искусства. Поздний капитализм и феодализм. – М.: Стройиздат, 1989. –392с.

Допоміжна

3. Бархин М.Г. Архитектура и город. – М.: Наука, 1979. – 224 с.
4. Бархин М.Г. Архитектура и человек. Проблемы градостроительства будущего. – М.: Наука, 1979. – 240 с.
5. Бунин А.В., Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства. В 2-х томах. – М.: Стройиздат, 1979;
6. Всеобщая история архитектуры в 12-ти т. – М.: Стройиздат, 1966–1977;
7. Груза И. Теория города. – М.: Стройиздат, 1982. – 248 с.
8. Грушка Э. Развитие градостроительства. – Братислава: 1963. – 660 с.
9. Гутнов Э., Глазычев В. Мир архитектуры (лицо города). – М.: Молодая Гвардия, 1990. – 350с.
10. История советской архитектуры (1917–1954 гг.). – М.: Стройиздат, 1985. – 256 с.
11. Современная советская архитектура, 1955–1980 гг. – М.: Стройиздат, 1985. – 224 с.

До модуля 4. «ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ»

Базова

1. Історія української архітектури. За ред. В.Тимофійенка. – К. «Техніка», 2003. – 472с.
2. Нариси історії архітектури Української РСР (дожовтневий період). –К.: Держбудвидав, 1957.
3. Нариси історії архітектури Української РСР (радянський період). –К.: Держбудвидав, 1962.
4. Методичні вказівки до вивчення курсу «Історія архітектури та містобудування» для студентів спеціальності 6.120100 «Архітектура будівель і споруд». Ч.1–4.

Допоміжна

5. Архитектура Советской Украины. – М.: Стройиздат, 1987.
6. Архитектура Украины на современном этапе. – К.: «Будівельник», 1984.
7. Асеев Ю.С. Архитектура Київської Русі. – К.: «Будівельник», 1969.
8. Дахно В.П. и др. Архитектура Советской Украины. – К.: «Будівельник», 1986.
9. Історія українського мистецтва. Т. 1–6. – К.: «УРЕ», 1966–1968.
10. Комеч А.И. Древнерусское зодчество конца X – начало XII в. – М.: Наука, 1987.
11. Крыжицкий С.Д. Архитектура античных государств Северного Причерноморья. – К.: Наукова думка, 1993;
12. Логвин Г.Н. По Україні: стародавні мистецькі пам'ятки. – К.: Мистецтво, 1968.
13. Логвин Г.Н. Украина и Молдавия. Справочник – путеводитель – М.: Искусство, 1982.
14. Митці України. Енциклопедичний довідник. – К.: УРЕ, 1992;
15. Михайлишин О.Л. Палацово–паркові ансамблі Волині. – К.: НДІПІАМ, 2000.
16. Нариси з історії українського мистецтва. – К.: «Мистецтво», 1966;
17. Народна архітектура Українських Карпат XV – XX ст. – К.: Наукова думка, 1987.
18. Пам'ятки архітектури та містобудування України. – К.: Техніка, 2000;
19. Памятники архитектуры Украины: Чертежи и фотографии. – К.: Изд-во Академии Архитектуры УССР, 1954.
20. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. Т.т. 1–4. – К.: Будівельник, 1983–1986.
21. Періодичні видання: «Строительство и архитектура», «Архитектура України», «Пам'ятки України», «АСС», «Архитектура и престиж» та ін.
22. Питання історії архітектури та будівельної техніки України. – К.: Держбудвидав УРСР, 1959.
23. Прибега Л.В. Народное зодчество Украины. Охрана и реставрация. – К.: Будівельник, 1987.

24. Прибега Л.В. Кам'яне зодчество України. Охорона та реставрація. – К.: Будівельник, 1993.
25. Развитие строительной науки и техники Украинской ССР Т.1–3. – К.: Наукова думка, 1989–1990.
26. Ричков П.А., Луц В.Д. Архітектурно–мистецька спадщина князів Острозьких. – К.: Техніка, 2002.
27. Ричков П.А., Луц В.Д. Почаївська Свято–Успенська лавра. – К.: Техніка, 2000.
28. Ричков П.А., Луц В.Д. Сакральне мистецтво Володимира–Волинського. – К.: Техніка, 2004.
29. Рудницький А.М. Розвиток міст західних областей УРСР та їх соціалістична реконструкція. Львів, 1971.
30. Станиславский А.И. Планировка и застройка городов Украины. –К.: «Будівельник», 1971.
31. Таранушенко С. Монументальна дерев'яна архітектура Лівобережної України. –К.: Будівельник, 1976.
32. Тимофеенко В.И. Города Северного Причерноморья во второй половине XVIII века. – К.: «Наукова думка», 1984.
33. Тимофеенко В.И. Формирование градостроительной культуры юга Украины. – К.: Киев НИТИ, 1986.
34. Цапенко М. Архитектура Левобережной Украины XVII – XVIII вв. –М.: Стройиздат, 1967.
35. Юрченко П.Г. Дерев'яна архітектура України. –К.: Будівельник, 1970.
36. Ясиевич В.Е. Архитектура Украины на рубеже XIX – XX вв. – К.: Будівельник, 1988.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. –Режим доступу:<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6)/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.libr.rv.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44)/ [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://cbs.rv.ua/>

4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) /
[Електронний ресурс]. – Режим
доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova> – [biblioteka](http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php)
http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php

Національний університет
водного господарства
та природокористування